

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

3 februari 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over slibanalyses en slibruiming

Vraag om uitleg van mevrouw Joke Schauvliege tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het rapport 'Meeting the Climate Challenge'

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de watertoets bij het toekennen van bouwvergunningen

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, en tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het toepassen van de watertoets bij het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de verkoop van landbouwgronden door de VLM

Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

Donderdag 3 februari 2005

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.14 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over slibanalyses en slibuiming

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over slibanalyses en slibuiming.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, zowel door het Vlaamse Gewest als door de provincies, de gemeenten en de polderbesturen moeten een aantal waterlopen worden geruimd. De wet op de onbevaarbare waterlopen geeft de waterbeheerder de mogelijkheid ruimingsproducten op de oevers te deponeren, voor zover ze niet schadelijk zijn. De schadelijkheid wordt door het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer en het decreet op de bodemsanering en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten verder gedefinieerd.

Om de schadelijkheid te onderzoeken, moeten monsters van het slib worden geanalyseerd. Indien het slib niet voldoet aan de te onderzoeken parameters, moet het worden afgevoerd voor verdere behandeling. In Vlarea wordt verwezen naar de code van goede praktijk. In het nieuwe Vlarea wordt verwezen naar Vlarea, bijlage 8, voor de te onderzoeken parameters en de te hanteren normen voor hergebruik van het slib als bodem of bouwstof.

Veel betrokken besturen stellen dat de uitvoering van deze regelgeving niet altijd evident is. Vooral eer staalnames mogelijk zijn, moet een goede planning gebeuren: waar bevinden zich lozingspunten en waar zal een staal worden genomen? Bovendien zijn de analyses zeer duur en is het aantal te nemen stalen zeer groot.

De normen voor een aantal parameters liggen beneden de detectiegrens en de toetsing van de analyseresultaten aan de normen is zeer tijdrovend. Het analyseren van mengmonsters geeft vaak aanleiding tot het afvoeren van meer slib. Het Vlarea volgen, is in de praktijk soms zeer moeilijk en geeft aanleiding tot zeer hoge kosten voor voorafgaand onderzoek en de organisatie van de ruiming, en in veel gevallen moet het slib selectief worden afgevoerd naar een biologische of fysico-chemische reinigingsinstallatie.

Ook de afvoer van het vervuilde slib geeft aanleiding tot veel problemen: het vervoer moet gebeuren in vloeistofdichte containers en het transport van slib zorgt voor het vervoer van veel water.

Een aantal gemeenten gaan na of het mogelijk is het slib te ontwateren op hun grondgebied, maar het vinden van een geschikte locatie is niet altijd eenvoudig. Tevens moet er rekening mee worden gehouden dat het water dat bij ontwatering vrijkomt, moet voldoen aan de lozingsnormen.

Omwille van de onduidelijkheid en de strengheid van de regelgeving, is het vrijwel onmogelijk de waterlopen correct te ruimen. Wie probeert correct te ruimen, kijkt tegen onredelijk hoge kosten aan. Het gevolg is dat sommige delen van waterlopen niet of minder frequent worden geruimd, wat toch ook niet de bedoeling kan zijn.

De Meyer

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken inzake de code van goede praktijk? Op welke wijze wordt deze code voorbereid? Wanneer mag de publicatie worden verwacht?

Welke Europese richtlijnen moeten worden nageleefd bij de slibuiming? Hoe wordt de Vlaamse regelgeving afgestemd op de Europese richtlijnen? Gaat de Vlaamse regelgeving verder dan de voorschriften van Europa? Hoe worden de Europese richtlijnen in Wallonië en in onze buurlanden toegepast?

Mijnheer de minister, hebt u zicht op de kosten die verbonden zijn aan de ruiming van de waterlopen door de provinciale en lokale besturen? Is een evaluatie van de huidige praktijk niet wenselijk? Hoe kan de huidige regelgeving verfijnd en aangepast worden, zodat ze duidelijk en hanteerbaar is voor de waterbeheerders?

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik deel de bezorgdheid van de heer De Meyer, maar ik wil ook wijzen op een onduidelijkheid in de wetgeving, die aanleiding geeft tot discussies. Mijnheer de minister, ik weet niet of u vandaag hierop een antwoord kunt geven, maar het is nuttig hierover duidelijkheid te verschaffen.

De definitie van onderhoudswerken aan waterlopen in artikel 6 van de wet onbevaarbare waterlopen is heel ruim, en verschilt van de definitie van ruimingsspecie in het Vlarea. Volgens het Vlarea is ruimingsspecie gelijk aan bodemmateriaal afkomstig van het verdiepen, verbreden of onderhouden van de bodem van de oppervlaktewateren, waardoor voor het uitspreiden steeds analyses en monsternames nodig zijn. In de wet onbevaarbare waterlopen worden onderhoudswerken heel ruim omschreven, en wordt ook het maaien van de oevers, de zogenaamde reitingswerken, hiertoe gerekend. Mijnheer de minister, zijn de reitingswerken vervat in de definitie van onderhoudswerken in het Vlarea?

Dit is van belang voor de bewijslast. In de wet onbevaarbare waterlopen staat dat producten van

ruiming en onderhoud, zoals het reiten van oevers, mogen worden verspreid op de oevers, behalve als de schadelijkheid wordt bewezen. We kunnen uitgaan van een vermoeden van onschadelijkheid, dus zijn analyses niet altijd verplicht. Volgens Vlarea moeten eerst analyses gebeuren, vooraleer mag worden verspreid en eventueel verwerkt.

Mijnheer de minister, bent u van mening dat het maaien niet vervat zit in de definitie van het onderhouden van de bodem volgens Vlarea? Ik stel die vraag omdat studie bureaus aan de gemeenten adviseren om dat allemaal op te nemen in de milieubeleidsvereenkomsten, hetgeen de verplichtingen nog veel zwaarder maakt.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Ik sluit me aan bij de vraagsteller. Heel wat gemeenten hebben problemen met de toepassing van dit decreet en die richtlijn. Zoals de heer De Meyer zegt, is een evaluatie dringend omdat heel wat gemeenten momenteel niet ruimen, en als ze dat wel doen, is het heel duur omwille van verschillende onduidelijkheden. Ook een inventaris en evaluatie van de slibuiming zou interessant zijn: op welke manieren gaan de gemeenten, de provincies en de polderbesturen daarmee om?

De heer Patrick Lachaert: Mijnheer de minister, ik ben nog schepen van Openbare Werken geweest. In mijn gemeente kostte de ruiming van één beek, de Melsenbeek, 90 miljoen Belgische frank. De provincie heeft dit mee gefinancierd, maar het was een zware inspanning.

Ik wil nog een bijkomend probleem aankaarten. Meestal zijn die beken vooral vervuild met minerale oliën. Waar moet een gemeente daarmee naartoe? Daarvoor bestaan geen slibstorten, tenzij in Antwerpen, maar dan moet het vervoer weer betaald worden.

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Ik wil signaleren dat de OVAM een studie gemaakt heeft over de ruimings- en baggerspecie. Het is een lijvige studie die een langere periode bestrijkt. Ze belicht onder meer de aanpak van ruimingswerken.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik dank de heer Matthijs dat hij naar die studie verwijst.

Mijnheer De Meyer, de code van goede praktijk zoals bedoeld in artikel 4.2.3.2 van het Vlarea is op dit ogenblik in ontwerp. Dat gebeurt in overleg tussen de OVAM en de verschillende waterloopbeheerders, meer bepaald de administratie Waterwegen en Zeewezen van het departement Leefmilieu en Infrastructuur, de afdeling Water van Aminoal, de provinciebesturen en de polders en wateringen. De goedkeuring wordt in de loop van 2005 verwacht.

Voor het uitspreiden van ruimingsslib op de oevers zijn geen specifieke Europese richtlijnen voorhanden. De kaderrichtlijn over afvalstoffen van 15 juli 1975 legt de lidstaten op om de nodige maatregelen te nemen. Daarbij mogen geen procédés of methoden worden aangewend die nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu, met name: zonder risico voor water, lucht, bodem, fauna en flora; zonder geluids- of stankhinder te veroorzaken; zonder schade te berokkenen aan natuur- en landschapsschoon. Deze bepalingen werden opgenomen in artikel 11 van het Afvalstoffendecreet als basis voor het beleid inzake secundaire grondstoffen, meer concreet voor het uitspreiden van ruimingsspecie op de oever en het gebruik ervan als bodem. Deze regelgeving maakt het ook mogelijk om de nuttige toepassing van afvalstoffen maximaal te stimuleren.

Hoofdstuk 4, onderafdeling III van het huidige Vlarea omvat de regelgeving over het uitspreiden van slib op de oevers. De voormelde code van goede praktijk moet de administratieve last voor de waterloopbeheerders zo veel mogelijk beperken. De grenswaarden voor het uitspreiden van slib op de oevers werden daarbij afgestemd op de grenswaarden die worden toegepast in het kader van het bodemsaneringsdecreet en het hergebruik van uitgegraven bodem. Het is mogelijk om in concrete gevallen en ad hoc van de algemeen geldende grenswaarden af te wijken, waarbij rekening wordt gehouden met plaatselijke omstandigheden. Uiteraard mag deze afwijking geen afbreuk doen aan de voormelde Europees opgelegde doelvoorschriften.

De Vlaamse regelgeving gaat verder dan de Europese. Ik heb geen informatie ontvangen over de toepassing van de kaderrichtlijn in Wallonië en in onze buurlanden. Ik zal die gegevens opvragen.

Die vraag is pertinent, maar niet zo eenvoudig te beantwoorden.

Naast het voorbeeld dat de heer Lachaert gaf, is er geen algemeen overzicht voorhanden van de gemaakte kosten. Het is natuurlijk belangrijk om te benadrukken dat we er alles aan doen om te vermijden dat een nieuwe bodemverontreiniging ontstaat ten gevolge van het uitspreiden van slib op de oevers.

Mijnheer Peeters, ik begrijp uit de reacties dat een evaluatie nodig is en ik zal die dan ook opstarten. Daarbij moeten we natuurlijk vertrekken van een inventaris.

Mevrouw Crevits, ik kan u nu nog geen antwoord geven op uw vraag. Ik ga ervan uit dat er iets voor te zeggen is om het maaien van de oevers niet als onderhoudswerken te catalogeren. Ik zal dit nagaan, want ik wil zeker weten of mijn antwoord overeind blijft na de lectuur van artikel 6 en volgende.

Ik herhaal dat het duidelijk is dat er problemen zijn met dit dossier en daarom zal ik een evaluatie laten uitvoeren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister, uw diensten hebben geprobeerd om een antwoord voor u voor te bereiden, maar ik wil toch nog een paar punten benadrukken. Ik begrijp dat u nog geen zicht hebt op de totale kosten. Het voorbeeld dat de heer Lachaert gaf, is geen alleenstaand geval. Iedereen die betrokken is bij het gemeentelijk beleid, kan voorbeelden geven. Het is verrassend met welke enorme kosten gemeenten, provincies en polders worden geconfronteerd. Dit heeft tot gevolg dat ofwel niet wordt geruimd, ofwel dat de regels her en der minder strikt worden geïnterpreteerd.

Ik begrijp dat de tijdspanne te kort was voor uw diensten om een vergelijking te maken met de Europese regelgeving. Tijdens gesprekken met ambtenaren die nauw bij deze problematiek betrokken zijn, horen we regelmatig de opmerking dat Vlaanderen onnodig strenger is dan de anderen. Ik weet niet of dit klopt, daarvoor is nader onderzoek nodig.

De code van goede praktijk, die op 30 april van vorig jaar reeds werd aangekondigd, is natuurlijk

De Meyer

van heel groot belang. Ik hoop dat de code wordt opgesteld in nauw overleg met waterbeheerders, gemeente-, provincie-, en polderbesturen, en mensen van het Vlaamse Gewest van zowel de diensten Openbare Werken als Leefmilieu. Ik hoop dat realistisch te werk wordt gegaan, want een uitzonderlijk strenge wetgeving die niet of slechts gedeeltelijk wordt toegepast, mist uiteraard haar doel.

We kijken uit naar de opvolging van dit dossier. We begrijpen dat u de eerste maanden niet alle problemen kunt aanpakken, maar we hopen dat we binnenkort meer duidelijkheid krijgen.

Minister Kris Peeters: Mijnheer De Meyer, ik dank u voor uw begrip voor het feit dat ook wij maar mensen zijn. De evaluatie wordt opgestart en alle elementen uit uw vraag worden erin opgenomen. Ik zal de vraag van mevrouw Crevits wat sneller beantwoorden, want die gaat specifiek over een juridische onduidelijkheid.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de minister, reïngswerken gebeuren jaarlijks, maar slibruimingswerken niet zo vaak. Het antwoord op de vraag kan van fundamenteel belang zijn om een aantal gemeenten gerust te stellen. Ik dank u voor de aankondiging.

De heer Patrick Lachaert: Hoe meer men het gescheiden stelsel wil promoten, hoe meer de beek waarin het regenwater terechtkomt, moet worden geruimd, want hoe meer slib er is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Joke Schauvliege tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het rapport 'Meeting the Climate Challenge'

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Schauvliege tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het rapport 'Meeting the Climate Challenge'.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, momenteel loopt in Engeland een heel grote wetenschappelijke conferentie over het klimaat en de planeet. Gisteren konden we in de kranten lezen dat er geen enkele twijfel meer over bestaat dat het klimaat op onze planeet is veranderd. De conclusie luidde dat negen van de tien laatste jaren de warmste bleken sinds het begin van de waarnemingen in Groot-Brittannië in 1861. Sinds de jaren zeventig heeft de klimaatsverandering de frequentie en intensiteit van droogteperioden doen toenemen. De ecosystemen op het land en in de zee zijn al gewijzigd met niet te voorspellen gevolgen.

Vorige week werd ook het rapport 'Meeting the Climate Challenge' voorgesteld. Wetenschappers, politici en ondernemers zijn daarin gezamenlijk tot dezelfde conclusie gekomen.

Ondertussen heeft ook de VMM duidelijk vastgesteld dat ook bij ons het klimaat is veranderd. De VMM heeft ontdekt dat tussen 1988 en 2003 de gemiddelde temperatuur 1,9 graad Celsius hoger lag dan tijdens de eerste decennia van de metingen in België. Ook de gemiddelde jaarlijkse neerslaghoeveelheid is opmerkelijk gestegen.

De VMM zegt verder: 'Aan de kust wordt een duidelijke stijging van het zeeniveau waargenomen. In Oostende lag het gemiddelde zeeniveau in 2003 7,9 centimeter hoger dan in 1937.' Dit zijn toch een aantal opmerkelijke vaststellingen voor Vlaanderen.

Mijnheer de minister, welke conclusies kan Vlaanderen koppelen aan het rapport 'Meeting the Climate Challenge'?

Ik vind de gegevens van de VMM redelijk onrustwekkend. Ik vraag me af of deze gegevens statistisch significant zijn, en of er duidelijke aanwijzingen zijn dat deze trend zich zal voortzetten in België.

Mijnheer de minister, zijn voorspellingen mogelijk voor de verdere evolutie? Aan welke evolutie kunnen we ons de komende jaren verwachten? Ik vraag me af of dit een effect zal hebben op de Vlaamse strategie voor de post-Kyoto-onderhandelingen.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de voorzitter, het is niet de eerste en ik vrees ook niet de laatste keer

Glorieux

dat vragen over dit thema worden gesteld. De voorbije maand verschenen in de Vlaamse dagbladen niet minder dan 40 artikels over nieuwe rapporten en nieuwe bevindingen, die de vroegere waarschuwingen van het IPCC bevestigen en er veelal voor waarschuwen dat de toestand meer kritiek is dan oorspronkelijk werd ingeschat.

Het is duidelijk dat we alles moeten doen opdat de temperatuur niet meer dan 2 graden Celsius boven het niveau van het preïndustriële tijdperk uitstijgt. Niet handelen, is geen optie. We moeten nu handelen en afdoende maatregelen nemen, zonder ons te verbergen achter excuses dat alles eerst moet worden getoetst en er misschien nog onduidelijkheid is. Anders zullen we binnen een of twee decennia gedwongen worden meer drastische maatregelen te nemen, wegens de stijging van de energieprijzen door de schaarste van de huidige klassieke bronnen en het zich duidelijker manifesteren van effecten op het vlak van klimaatverandering en gezondheid voor de mensen. Dit zal voor veel grotere algemene maatschappelijke kosten zorgen dan de kosten die vandaag handelen met zich brengt.

Mijnheer de minister, we zullen hier in de toekomst zeker op terugkomen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, het is niet de eerste keer dat ik hierover de minister lastig val. Het zal ook niet de laatste keer zijn.

Mijnheer de minister, ik heb al twee keer de vraag gesteld, maar nog nooit een concreet antwoord gekregen: bent u bereid de maximale opwarming met 2 graden Celsius boven het preïndustriële niveau als uitgangspunt te nemen voor de post-Kyoto-langetermijnstrategie?

We moeten de Vlaamse Milieumaatschappij de nodige middelen geven om de gevolgen voor Vlaanderen duidelijker in kaart te brengen. Greenpeace, een milieu-NGO, was de eerste om een opdracht te geven aan de universiteit van Louvain-la-Neuve om dit in kaart te brengen. Het is niet de taak van een milieu-NGO om dit te doen; dit is de taak van de Vlaamse Milieumaatschappij, die met argusogen de toestand van het milieu in Vlaanderen moet volgen. Mijnheer de minister, ik hoop dat de VMM voort kan gaan met haar onderzoek naar

het inschatten van de gevolgen voor Vlaanderen van de opwarming van de aarde.

De heer Patrick Lachaert: We mogen hierbij de hoop uitspreken dat de wetenschappers op dezelfde golflengte zitten. Een deel van de wetenschap ziet de opwarming als een prelude op de volgende ijstijd.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mevrouw Schauvliege, het is al aangehaald dat er verschillende publicaties en rapporten zijn inzake klimaat. De wetenschappers hebben hierover zeker nog niet het laatste woord gezegd, want er is nu bijvoorbeeld discussie over de curve van Mann. Het is belangrijk dat we alle publicaties goed lezen en kijken welke aanbevelingen worden geformuleerd en wat we kunnen meenemen.

Voor het Vlaamse beleidsniveau zijn er belangrijke elementen te vinden in het rapport 'Meeting the Climate Challenge': de verschuiving van landbouwsubsidies voor voedselproductie naar subsidies voor de productie van biobrandstoffen en subsidies ter ondersteuning van duurzame landbouwmethoden; het opzetten van een emissiehandelssysteem; het wegnemen van hinderpalen voor hernieuwbare energiebronnen en het optrekken van de investeringen in hernieuwbare en energie-efficiënte technologie. Ik kan nog een aantal elementen opsommen waarmee we bezig zijn en waaraan we de volgende weken, maanden en jaren verder moeten werken.

Het is evident dat we alle rapporten op de voet volgen. Dat wil niet zeggen dat we ons moeten aansluiten bij één wetenschappelijke conclusie, want het wetenschappelijk debat is nog volop aan de gang. Mevrouw Schauvliege, de discussie over de gegevens wordt zeker verder gevoerd onder wetenschappers.

De VMM haalt in haar reactie drie elementen aan: de temperatuur, de neerslag en het zeeniveau. De gegevens over de temperatuur zijn afkomstig van het KMI in Ukkel. In Ukkel hebben ze veel ervaring met het bijhouden van gegevens en de statistische analyse. Van 1833 tot 1910 bedroeg de jaarlijkse gemiddelde temperatuur 8,8 graden Celsius. Tussen 1911 en 1987 was het gemiddelde 9,6 graden Celsius en van 1988 tot 2003 bedroeg de gemiddelde temperatuur 10,7 graden Celsius.

Deze vaststellingen werden ook door de VMM aangehaald. Wat de reden is voor de opwarming, is

Peeters

een andere discussie. De warmte wordt verklaard door verschillende elementen: de zon, de weerkaatsing van de energie, de energie die uit de aarde komt en ook de menselijke activiteiten met onder meer CO₂-uitstoot. De gegevens stellen enkel de temperatuursevolutie vast gedurende een bepaalde tijdspanne.

Voor de gegevens over de neerslag baseert de VMM zich hoofdzakelijk op een wetenschappelijk artikel van de heer Van Damme: 'Regent het nu meer dan vroeger? Een onderzoek van ruim 100 jaar neerslaggegevens uit Ukkel.'

Voor het zeeniveau wordt door de VMM verwezen naar de Permanent Service for Mean Sea Level, die instaat voor de dataverzameling van ruim 1800 meetpunten over de hele wereld. De directeur van de PSMSL treedt op als hoofdauteur van het hoofdstuk over het zeeniveau in de rapporten van het Intergovernmental Panel on Climate Change. Een aantal elementen terzake worden belicht en er worden een aantal studies geciteerd.

Voor haar persbericht heeft de VMM ook een aantal gegevens gebruikt uit het al zeer vaak geciteerde MIRA-T-rapport voor 2004, dat een zo goed mogelijk beeld wil geven van de milieutoestand in Vlaanderen in de verschillende domeinen.

Ik spreek me niet uit over de vraag of dit alles volgens de regels van de kunst gebeurde. Ik ga ervan uit dat dit zeker zo is wat het KMI betreft, en ook wat de andere studies betreft.

Dan was er de vraag over de evoluties in de komende jaren. Ook aan dit onderwerp zijn er al heel wat studies en artikels gewijd. Onze kennis van de diverse mechanismen, modellen en simulaties is steeds groter geworden, zodat we een juister beeld kunnen krijgen. Natuurlijk blijft dat niet eenvoudig. De laatste generatie van klimaatmodellen kan heel wat feiten en cijfers geven. In heel wat studies zijn voldoende pogingen ondernomen om de zaken te voorspellen. Ik wil beklemtonen dat het wetenschappelijke debat en de wetenschappelijke dynamiek inzake het staven en het kritisch bekijken van een en ander erg belangrijk is. Het is erg belangrijk dat dit leidt tot de juiste conclusies en beleidsmaatregelen.

Vervolgens vroeg u of ik voorbereid ben op dergelijke voorspellingen en of deze gegevens een

impact hebben op de Vlaamse post-Kyoto-strategie. We hebben een aantal maatregelen genomen inzake de problematiek van de klimaatverandering en de impact op de waterspiegel en dergelijke. Ik verwijs terzake naar de watertoets en de actualisering van het Sigma-plan. Ook zijn we bezig ons hele waterbeleid daarop te enten. Daarnet kwam de problematiek van hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en buffervoorzieningen al aan bod.

We mogen ons niet laten meeslepen door modellen, zowel in positieve als in negatieve zin. We moeten met een zeer grote objectiviteit en een zeer grote vastberadenheid bekijken wat de problemen, de voorstellen en aanbevelingen zijn. We moeten ons baseren op een zo ruim mogelijke wetenschappelijke visie. We mogen ons niet beperken tot één rapport als basis voor een coherent en doortastend beleid.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. Ik ben het met u eens wanneer u zegt dat het belangrijk is te beschikken over objectieve gegevens, opdat daaruit de nodige conclusies kunnen worden getrokken. Ik hoop dan ook dat het wetenschappelijk onderzoek terzake ondersteund blijft worden door de Vlaamse Regering, ook in tijden waarin Vlaanderen het budgettaire wat moeilijker heeft.

Uiteraard stopt het klimaat niet aan de grenzen van Vlaanderen. Toch moet het mogelijk zijn stimulansen te geven, bijvoorbeeld aan ontwikkelingslanden. Zo zou het geven van exportkredieten bijvoorbeeld kunnen worden gekoppeld aan bepaalde milieunormen. Als bedrijven van onze regio wegtrekken naar andere regio's en daar meer vervuילend gaan produceren, dan is dat al evenmin een oplossing voor het klimaat. Ik denk dat iedereen het daarover eens is. Er zijn nog heel wat uitdagingen.

We zullen deze zaak op de voet blijven volgen. Het is niet de eerste keer dat ik er een vraag over stel. Tal van collega's hebben het er al over gehad. Dit debat zal nooit af zijn. Ik ben ervan overtuigd dat we bij de discussie bondgenoten zullen zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de watertoets bij het toekennen van bouwvergunningen

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, en tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het toepassen van de watertoets bij het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de watertoets bij het toekennen van bouwvergunningen, en van mevrouw Crevits tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, en tot minister Van Mechelen, over het toepassen van de watertoets bij het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen.

Minister Peeters zal antwoorden in naam van de regering.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in het decreet houdende integraal waterbeleid werd voorzien in de toepassing van de watertoets. Deze watertoets zou een instrument moeten zijn dat ertoe moet leiden dat het bouwen op bepaalde gronden geen schade toebrengt aan het watersysteem of de waterhuishouding. Op die manier zouden overstromingen kunnen worden vermeden of minstens tegengegaan.

In de praktijk blijkt dat er bij de uitvoering van de watertoets een aantal problemen zijn. Momenteel fungeert Aminor als adviesverlenend orgaan bij de toepassing van de watertoets. Zo geeft ze in een bepaald dossier een negatief advies met betrekking tot het bouwen. Stedenbouw stuurt daarentegen een gunstig advies voor de bouwvergunning naar het gemeentebestuur en zegt dat de watertoets onder de bevoegdheid valt van het gemeentebestuur. In principe kan het gemeentebestuur de bouwvergunning toekennen. Het advies van Aminor is niet meer dan een advies.

Mijnheer de minister, er zit een hiaat in de wet om de watertoets echt toe te passen. Deze toets heeft een heel belangrijke functie om overstromingen te voorkomen. Bovendien bestaat er op het terrein heel wat onduidelijkheid over de planschade als een bepaalde bouwvergunning niet kan worden afgeleverd wegens de watertoets.

Mijnheer de minister, mijn vraag was oorspronkelijk gericht aan minister Van Mechelen. Ze gaat immers over bouwvergunningen. Ik heb begrepen dat u in de mate van het mogelijke een gecoördineerd antwoord zult geven. Bestaat er inderdaad een probleem bij Stedenbouw voor het verlenen van een vergunning met betrekking tot de watertoets? Kan Stedenbouw een gunstig advies verlenen als de watertoets ongunstig is? Kan de vergunningverlenende overheid verantwoordelijk worden gesteld voor eventuele schade als gevolg van het toekennen van een bouwvergunning zonder positief advies inzake de watertoets? Is er al een regeling uitgewerkt voor de planschade indien een bepaalde bouwgrond niet mag worden bebouwd ten gevolge van de watertoets? Zo ja, wie moet dan de planschade betalen?

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik zou het probleem ruimer willen kaderen. Op de website van de Vlaamse administratie lees ik 'dat de watertoets vooral gericht is op de nog niet aangesneden woonuitbreidingsgebieden die in overstroombaar gebied liggen en die best vanuit het oogpunt van bestrijding van waterlast niet bebouwd worden'. Ik kan me achter die mooie stellingname scharen. Dit neemt echter niet weg dat alle – lokale en hogere – overheden bij het verlenen van elke vergunning met die watertoets worden geconfronteerd.

De formulering van artikel 8 van het decreet houdende integraal waterbeleid is zeer onduidelijk. Bij de uitvoering stellen zich uiteraard nog een aantal problemen. Sinds 24 november 2003 moeten de resultaten van de watertoets worden vermeld in elke vergunning die wordt verleend door een overheid, zonder beperking langs de ene of de andere kant.

Mijnheer de minister, gemeentebesturen moeten daar rekening mee houden. In artikel 8, paragraaf 5, staat dat de Vlaamse Regering richtlijnen kan uitvaardigen om vast te stellen wat de schadelijke ef-

Crevits

fecten zijn en hoe die kunnen worden opgespoord. De uitvoeringsbesluiten zijn er echter nog niet.

Ook moet er rekening worden gehouden met de door de Vlaamse Regering vastgestelde waterbeheerplannen. Die plannen bestaan nog niet echt. De kaarten hebben een louter informatieve functie. Ze hebben geen bindende kracht.

Eenzijds houdt dit in dat een aanvraag niet onmiddellijk moet en kan worden geweigerd. Anderzijds zijn alle overheden verplicht om hun besluiten te motiveren. In geval van twijfel schrijft het decreet advies voor, maar wie moet dat advies verlenen?

Hoe staat het met de uitvoeringsbesluiten die in artikel 8 van het decreet over het algemeen waterbeleid worden aangekondigd? Komen die besluiten er nog? Komen er richtlijnen? Waar kunnen de gemeenten zich op baseren?

Hoe staat het met de waterbeheersplannen? Hoe moeten gemeentebesturen vandaag rekening houden met de verplichte watertoets?

Op de website raadt men aan om een standaardmotivering op te nemen in bouwvergunningen. Daarin kan onder andere worden verwezen naar de nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening. Deze verplicht tot de bouw van een hemelwaterput als de infiltratie beperkt is. Volstaat een standaardmotivering? Wordt in de zones waar geen overstromingsgevaar heerst de verplichting dan niet herleid tot een soort standaardmotivering? Was dat de bedoeling van het decreet?

De heer Patrick Lachaert: De standaardmotivering houdt geen stand. Er is al rechtspraak gevorderd door de Raad van State. Ze kan ook geen stand houden want ze is in strijd met de motivering van de bestuurshandelingen.

Iedere administratieve beslissing, zowel op gemeentelijk vlak als op provinciaal en gewestelijk vlak, kan perfect worden ondergraven door het volgende mechanisme. Ik speel nu even advocaat van de duivel. Als het openbaar onderzoek start, stuur ik een aangetekend schrijven met een zeer gedetailleerde beschrijving van de waterproblematiek. Het openbaar bestuur dat de vergunning moet verlenen, antwoordt daarop: ofwel niet, of-

wel met een standaardformule, ofwel op een ongelukkige manier. Ik stap naar de Raad van State en vecht de beslissingen aan. Alle overheidsbeslissingen – milieu- en andere vergunningen van de minister, BPA's van de gemeente, besluiten van de bestendige deputatie – kunnen worden vernietigd door de Raad van State. Voor sommige verenigingen, die de weg al kennen, is het vrij eenvoudig om iedere administratiefrechtelijke beslissing aan te vechten. Dit is nefast, vooral voor de gemeenten en de provincies. Dat is zeker het geval omdat aan veel beslissingen, bijvoorbeeld de goedkeuring van een RUP, heel wat werk voorafgaat.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me aan bij de vorige spreker. Er moet snel juridische duidelijkheid komen over de vorm van de watertoets, over het advies, over de kaarten, enzovoort. Dat moet via een uitvoeringsbesluit gebeuren.

Ik ben het niet helemaal eens met de interpretatie van mevrouw Crevits dat bij ontstentenis van dat uitvoeringsbesluit en van waterbeheersplannen de indicatieve overstromingskaarten niet kunnen worden meegenomen om een stedenbouwkundige vergunning te weigeren. Een lokaal bestuur dat de principes van een zorgvuldig bestuur hoog in het vaandel draagt, kan ook nu al perfect het advies vragen van de waterloopbeheerders. Deze kunnen op basis van de indicatieve kaarten hun advies onderbouwen. Dat advies kan – ook nu al – wel degelijk aanleiding geven tot het weigeren van een bepaalde stedenbouwkundige vergunning.

Er is niet alleen een juridisch maar ook een praktisch probleem. Naar verluidt zou elke buitendienst van Aminor, afdeling Water slechts over een halve ambtenaar beschikken om die watertoets in de praktijk uit te voeren. Het lijkt me onmogelijk om zo efficiënt te werken. Ik weet dat er een aanwervingsstop afgeroepen is. Ik weet dat men bij de afdeling Milieuvergunningen alle hens aan dek heeft geroepen om de enorme berg hervergunningen de baas te kunnen.

Mijnheer de minister, ik vraag u om op een creatieve manier voldoende mensen en middelen ter beschikking te stellen om de watertoets uit te voeren. Zo niet zouden de besluitvormingsprocedures inzake stedenbouw wel eens ernstige vertraging kunnen oplopen.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me aan bij de vorige sprekers wat de noodzaak aan juridische onderbouwing betreft. Ik wil verwijzen naar een ontwerp van uitvoeringsbesluit dat in het tumult van het einde van de vorige legislatuur jammer genoeg niet werd goedgekeurd. Er bestaat dus in elk geval een solide basis. Ik begrijp dat u tijd nodig hebt om u in te werken en na te gaan of u zich daarin kunt terugvinden. Er is voldoende materiaal voorhanden om – al dan niet gewijzigd – dit besluit snel voor te leggen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik zal me houden aan het antwoord dat ik met minister Van Mechelen heb voorbereid en afgesproken. Om te beginnen wil ik nog eens verwijzen naar het decreet van 18 juli 2003 over het algemeen waterbeleid. Artikel 4 geeft de doelstellingen van het integraal waterbeleid weer. Het decreet integraal waterbeleid heeft zowel aandacht voor kwaliteit als voor kwantiteit. In de bevoegdheid Ruimtelijke Ordening wordt uiteraard vooral rekening gehouden met de hoeveelheid water. Dit uit zich in het vermijden van overstromingen van bebouwde gebieden en het vermijden van verdroging van natte natuurgebieden. Het voormelde decreet legt bepaalde verplichtingen op die 'de watertoets' worden genoemd. U vindt de tekst van artikel 8 terug in mijn schriftelijk antwoord.

De uitvoeringsbesluiten zijn er nog niet. Het decreet is echter voldoende duidelijk om nu al effect te hebben. Dat betekent niet dat er geen uitvoeringsbesluiten moeten komen. Het lijkt aangewezen om na 24 november 2003 – datum van de inwerkingtreding van het decreet – bij de verleende vergunning, een stedenbouwkundige vergunning, een verkavelingsvergunning of de goedkeuring van een BPA of RUP, de resultaten van de watertoets te vermelden, zelfs als manifest duidelijk zou zijn dat de vergunde werken geen enkele invloed op de waterhuishouding hebben. De watertoets zal slechts in een beperkt aantal gevallen leiden tot een absoluut bouwverbod. Dit is immers slechts het geval indien uit de algemene afweging op het vlak van ruimtelijke ordening zou blijken dat het bebouwen van een bepaalde locatie geenszins aangewezen is, én indien bovendien geen voldoende

accurate compenserende of remediërende maatregelen voorhanden zijn.

Langsheen uitgeruste wegen en in situaties waar het merendeel van de percelen reeds bebouwd is, zal veelal – uiteraard na beoordeling van alle potentiële overstromingsrisico's – worden geopteerd voor compenserende en/of mitigerende maatregelen, zoals het voorzien van groendaken, waterdoorlatende verhardingen, hemelwaterputten, bufferbekkens, pompgemalen, indijkings, enzovoort.

Indien een vergunningsverlener van oordeel is dat een ingreep een dermate groot schadelijk effect heeft op het watersysteem dat het desbetreffend effect niet kan worden vermeden of gecompenseerd, kan een stedenbouwkundige vergunning wel degelijk worden geweigerd op grond van een negatieve watertoets, al dan niet na adviesvraag aan een waterbeheerder. Ook zonder waterbeheerplannen wordt iedere vergunningverlener geacht de nodige zorgplicht te hanteren bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag.

In afwachting van het uitvaardigen van de richtlijnen en van de goedkeuring van de waterbeheerplannen moet men zich richten op de beschikbare regelgeving en kennis zoals ze zowel intern als extern bij de huidige waterbeheerders voorhanden is. Zo kan de toetsing van mogelijk schadelijke effecten en de beperking of compensatie ervan, door het opleggen van voorwaarden, vandaag reeds voor het grootste gedeelte van de stedenbouwkundige aanvragen worden opgevangen. Wanneer men de regels toepast zoals opgenomen in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening van 1 oktober 2004 inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater. Deze regels kunt u lezen in het Belgisch Staatsblad van 8 november 2004. Deze verordening trad in werking op 1 februari 2005.

Volgens artikel 35 van het gecoördineerde decreet over de ruimtelijke ordening is er schadevergoeding verschuldigd door het Vlaamse Gewest, de vereniging van gemeenten of de gemeente, wanneer het bouw- of verkavelingsverbod volgend uit een plan dat bindende kracht heeft verkregen – dus via een BPA – een einde maakt aan het gebruik waarvoor een goed dient of normaal bestemd is de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding. Het recht op schadevergoeding ontstaat ofwel bij overdracht

Peeters

van het goed, ofwel bij de weigering van een bouw- of verkavelingsvergunning, ofwel bij het afleveren van een negatief stedenbouwkundig attest.

Ook het decreet van 18 mei 1999, houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, voorziet in artikel 84 een nagenoeg analoge regeling bij het inwerking treden van ruimtelijke uitvoeringsplannen op de drie niveau's.

De kaarten die tot nu toe opgemaakt zijn door de afdeling Water van Aminal – van nature overstromde en recent overstromde gebieden – en de MOG-kaarten – gemodelleerde overstromingsgebieden – van de afdeling Water en het waterbouwkundig labo van AWZ, geven aan waar het in theorie kan overstromen. De kaart met de gemodelleerde gebieden, de wetenschappelijk meest betrouwbare kaart, is voor 60 percent van het grondgebied af. De rest volgt in het najaar van 2005. Pas vanaf dan zal voor heel Vlaanderen een raming kunnen worden gemaakt van de kans op overstroming van een bepaald gebied. Toch blijft ook zo'n kaart relatief. We moeten altijd rekening houden met een zekere marge, en een statistische kans voorspelt nooit op voorhand waar en wanneer een gebied zal overstromen. De kaarten geven dus een wetenschappelijke onderbouwing van waar het kan overstromen. Dat wil niet zeggen dat de overheid die gebieden ook beschouwt als gebieden waar ze in de toekomst nog overstromingen zal dulden.

Er is een beleidsmatige vertaling nodig van deze informatieve kaarten, naar overstromingsgebieden die in de ruimtelijke plannen worden ingebed, en die men in het waterbeheer zal inzetten. Dit zal gebeuren via de opmaak van bekkenbeheersplannen, waarin wordt afgewogen waar omwille van het waterbeheer overstromingsgebieden nodig zijn om schade aan woongebieden en bedrijven te vermijden. De bekkenbeheersplannen en diverse waterhuishoudingsplannen zijn momenteel in opmaak. Alle bekkenbeheersplannen zullen in 2006 worden afgewerkt.

Ondertussen kunnen de bestaande kaarten enkel als informatief worden beschouwd. De aanvraag voor een bouwvergunning in een dergelijk gebied moet dus niet onmiddellijk worden geweigerd door een gemeente. Veel hangt af van de juiste ligging,

en onder andere de graad van bebouwing errond. Als een verkaveling in een dergelijk gebied reeds grotendeels is uitgevoerd, moet de wijk sowieso worden beschermd tegen wateroverlast. Een bijkomende woning kan dan wel het best onderworpen worden aan specifieke maatregelen – bouwen op een verhoging, vermijden van kelders, enzovoort – zodat de kans op schade aan de woning zelf miniem wordt en de inplanting van een woning geen bijkomend gevaar creëert voor de buurt. De watertoets is immers vooral bedoeld voor nog niet aangesneden woonuitbreidingsgebieden die in overstroombaar gebied liggen, en die best vanuit het oogpunt van de bestrijding van wateroverlast niet worden bebouwd.

De Vlaamse milieuadministratie heeft recent een voorontwerp van uitvoeringsbesluit bij het decreet integraal waterbeleid opgemaakt. Dit besluit omvat de aanduiding van de adviesinstantie bij de watertoets, alsmede de richtlijnen voor het toepassen van de watertoets door de vergunningverleners. Dit moet aan de vergunningverlenende overheden meer houvast bieden bij het toepassen van de watertoets, en vooral duidelijk bepalen in welke gevallen het aangewezen is het advies van de waterloopbeheerder aan te vragen.

Het ontwerp wordt momenteel besproken door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, CIW, en moet nog ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. In het najaar van 2004 zorgde de CIW voor de verspreiding aan haar leden, namelijk de VVP, de VVSG en de VVPW, van een algemene informatieve nota met een toelichting betreffende het toepassingsgebied en de toepassing van de watertoets.

Mevrouw Van den Eynde, u stelde ook een vraag over de taak van de gemachtigde ambtenaar. Ik heb minister Van Mechelen om advies gevraagd. Algemeen gesteld, dus zonder kennis te hebben van de desbetreffende concrete dossiers, merkt hij op dat hij deze handelwijze enigszins kan begrijpen. In het tot stand komen van een beslissing over een vergunning moet eenieder immers zijn taak vervullen en zijn verantwoordelijkheid opnemen. Het decreet betreffende het integraal waterbeleid legt de taak inzake de watertoets in essentie bij de vergunningverlenende overheid en niet zozeer bij de gemachtigde ambtenaar, die immers een globale afweging dient te maken.

Peeters

Bovendien wijst minister Van Mechelen op een belangrijke consequentie. Indien de gemachtigde ambtenaar een niet-bindend ongunstig advies van de afdeling Water zomaar overneemt in zijn advies, dan wordt er de facto een bindend advies van gemaakt, want het advies van de gemachtigde ambtenaar is bindend. Dat was uiteraard niet de bedoeling van de decreetgever bij de goedkeuring van het decreet integraal waterbeleid. De decreetgever zelf heeft gewild dat het ene advies bindend is en het andere advies niet-bindend. Daarmee heeft hij de mogelijkheid gecreëerd dat het niet-bindend advies in een aantal gevallen niet wordt gevolgd. Maar men dient er toch op te letten dat er niet meer wordt gebouwd in gebieden die kunnen overstromen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid en verhelderend antwoord. We kennen het probleem door een bepaald dossier. In mijn gemeente heb ik onderzocht dat bouwvergunningen op het spel staan door de aanwezigheid van enorm veel grondwater in een verkaveling in bronnengebied. Ik vind het niet logisch dat stedenbouw een gunstig advies aflevert terwijl Aminal een negatief advies verstrekt waarin aan de gemeente een waterstudie wordt opgelegd. Als een stedenbouwkundig ambtenaar een bouwvergunning moet verlenen, moet hij toch met alle facetten rekening houden? De omgevingsfactoren spelen daarbij een erg belangrijke rol. Ik kan de houding van de stedenbouwkundig ambtenaar in deze zaak niet begrijpen.

Als de waterstudie die bijkomend wordt opgelegd aan de gemeente, klaar is, moet toch opnieuw de hele procedure worden doorlopen? Of is het zo dat als de waterstudie klaar is en er een gunstig advies werd verstrekt, het gemeentebestuur de vergunning direct kan verlenen? Welke weg volgen we? Als Aminal de gemeente de opdracht geeft om een waterstudie uit te voeren, dan betekent dat toch dat er een heel belangrijk probleem is? De watertoets is toch een belangrijk instrument om overstromingen te voorkomen? Het gemeentebestuur kan die toch niet zomaar naast zich neerleggen omdat er enorm veel druk is om een bepaald gebied te verkavelen?

Ik heb het bijzonder moeilijk met deze kwestie, want een verkaveling is niet alleen belangrijk voor

een gemeentebestuur en voor de verkavelaars, maar ook voor alle omwonenden die het slachtoffer kunnen worden van die verkaveling. Als in een bepaald gebied bebouwing wordt aangebracht, zullen de woningen in de buurt sowieso enige schade ondervinden. We moeten de zaak in een brede context zien.

Ik blijf een beetje op mijn honger zitten in verband met mijn vraag over de toepassing van de watertoets. Uit het antwoord van minister Van Mechelen maak ik op dat de bouwvergunning slechts in bepaalde gevallen kan worden geweigerd. In dit concrete geval gaat het over een bronnengebied dat men absoluut wenst te verkavelen om er 300 woningen te bouwen. Bij een concreet probleem moet het toch mogelijk zijn om een bouwvergunning te weigeren.

De heer Patrick Lachaert: Mevrouw Van den Eynde, ik heb u toch verteld hoe de zaak kan worden tegengehouden? Uw dossier is een uitzondering, want een gemachtigd ambtenaar die weet heeft van een waterstudie, houdt daar rekening mee. De minister heeft uitgelegd dat het ene bindend is en het andere niet. Dat was ook onze uitdrukkelijke wens, want we hebben al genoeg bindende adviezen in de stedenbouw.

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil nog eens wijzen op het belang van een zorgvuldige reglementering en van zorgvuldigheid in het decreetgevend werk. Het is goed dat u nog eens hebt uitgelegd waarvoor de watertoets precies is bedoeld. Ik vrees een beetje dat die nogal zal worden uitgebreid. De heer Lachaert heeft erop gewezen dat standaardmotiveringen niet kunnen. Dat klopt, maar nu dreigen gemeenten die geen problemen hebben bij het afleveren van een bouwvergunning, automatisch in die situatie verzeild te geraken. Een uitvoeringsbesluit dat meer verfijnde regels oplegt, kan heel wat problemen oplossen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de verkoop van landbouwgronden door de VLM

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Rombouts tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de verkoop van landbouwgronden door de VLM.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, iedereen weet dat de landbouwsector een aantal zware financiële jaren achter de rug heeft. Spijtig genoeg vernamen we dit jaar dat het globaal landbouwinkomen nog maar eens is gedaald.

Daarnaast moeten we onze bedrijven blijven stimuleren om op het vlak van milieu en dierenwelzijn zo duurzaam mogelijk te produceren. Daar we toch wel kunnen stellen dat de landbouw hierin de meest vooruitstrevende sector is, moeten we er alles aan doen om deze positie te behouden. Dat is ook de visie van de landbouwers zelf. We moeten ons voor 100 percent inzetten. De landbouw heeft op dit vlak reeds veel gerealiseerd, maar het kan uiteraard nog beter. De wil is er, maar de sector moet uiteraard de mogelijkheid krijgen. Zowel de normen als het economisch plaatje moeten realistisch en haalbaar zijn.

Rond 1950 kreeg de landbouwsector een duwtje in de rug van de toenmalige Nationale Maatschappij voor Kleine Landeigendommen, de huidige VLM. Die kreeg de opdracht om gronden aan te kopen en te ontginnen en om oude hofsteden te vernieuwen en nieuwe bij te plaatsen. Voor de landbouw en de hele economische sector in Vlaanderen, was dit een serieuze steun. De hofsteden waren immers verouderd en de bedrijven hadden nood aan een natuurlijke groei om economisch rendabel te blijven.

Ik staaf mijn vraag met een voorbeeld. Ik wil het hebben over de landbouwgronden in Herenthout, het Kempens Domein te Geel, het Tongels Bos en het Zeggegebied, die destijds werden aangekocht. Ondertussen zijn de bedrijfszetels en de huiskavels voornamelijk eigendom van de landbouwers, maar de bijhorende gronden, in totaal ongeveer 700 hec-

tare, worden door de actieve landbouwers gepacht van de VLM.

Mede door de ondersteuning die de bedrijven destijds ontvingen, zijn ze uitgegroeid tot moderne, economisch rendabele en duurzame landbouwbedrijven. Ondertussen werden de meeste overgenomen door de volgende generatie en staat er nu alweer een nieuwe generatie te wachten, tenminste als ze de mogelijkheid nog krijgen om hier een rendabel bedrijf uit te bouwen.

Blijkbaar heeft de VLM als doelstelling vooropgesteld om al deze gronden binnen de 10 jaar te verkopen. Wat vreemd is, is dat de landbouwers hiervan niet onmiddellijk op de hoogte werden gebracht via een briefing, een infoavond of een brief. Ze worden persoonlijk gecontacteerd. De meeste landbouwers zijn reeds op de hoogte doordat ze met elkaar spreken.

De pachters die deze gronden huren, komen nu tot de conclusie dat ze die moeten kopen. De actieve landbouwers die nu in die bedrijven werken, hebben reeds van bij de start een langetermijnvisie voor twintig tot dertig jaar opgesteld. Ze hebben al geïnvesteerd in structuurverbetering, lagekostenproductie en een duurzame productiemethode. Dat ze de gronden die ze pachten, zouden moeten aankopen, werd nooit voorzien. Bovendien past de aankoop totaal niet in hun bedrijfsmanagement inzake lagekostenproductie.

Iedereen weet dat de pachtwetgeving veel wordt toegepast in de landbouw. De aankoop van 30 hectare grond is niet mogelijk van vandaag op morgen, zeker niet tegen de vooropgestelde prijs. Aangezien de landbouw reeds een aantal crisissen heeft gekend en de sector geplaagd wordt door een daling van het inkomen, hebben de landbouwers geen reserve om de gronden dadelijk aan te kopen. Bovendien dienen ze te produceren aan lage kosten en moet er worden gewerkt aan een duurzame productiemethode.

Voor bedrijven die worden overgenomen door iemand met familieverband, voorziet de pachtwetgeving wel in een aantal mogelijkheden. Daardoor komen deze bedrijven niet onmiddellijk in de problemen, maar we moeten ook naar de toekomst kijken. Ik stel me vragen bij de rechtszekerheid van deze bedrijven indien de VLM de verkoop effectief binnen de tien jaar wil realiseren.

Rombouts

Bij bedrijven die worden overgenomen door derden, moet de verpachter opnieuw akkoord gaan met de pachtoverdracht. Dat gebeurt echter niet: de grond moet dadelijk worden gekocht. Voor de bedrijven wordt een overname bijna onmogelijk. De startende landbouwers worden al van bij de start van hun bedrijf door de VLM in een zwakke positie geduwd. Het is voor weinig landbouwers weggelegd om al van bij de start alle gronden aan te kopen. Het is niet voor niets dat in de landbouw zoveel gebruik wordt gemaakt van het pachten.

De jonge landbouwers kunnen misschien wel de nodige centen ophoesten, maar ze kunnen dat geld natuurlijk maar één keer uitgeven. Een verdere structuurverbetering of een evolutie in de richting van duurzame productie, kan van deze bedrijven niet worden verwacht.

Stoppende landbouwers zonder overnemer in de familie, zullen de gronden niet meer kopen. Dat zou immers geen slimme beslissing zijn. De gronden zullen dus naar derden gaan. De omliggende landbouwers zijn vragende partij om de gronden te kopen, maar moeten ook nu reeds hun eigen gronden kopen. Ze zouden de grond liever pachten.

De landbouwers zijn niet in staat om de gronden dadelijk aan te kopen, maar de gronden zijn wel noodzakelijk voor de landbouw in het geheel en voor de moderne landbouwbedrijven uit de buurt in het bijzonder. De bedrijven moeten op een duurzame wijze kunnen groeien om aan structuurverbetering te doen zodat ze rendabel en duurzaam kunnen blijven produceren.

De verkoop van de gronden baart de hele landbouwsector zorgen. Afgevaardigden van de VLM bezoeken reeds de landbouwers om hen – zelfs onder druk – aan te zetten tot de aankoop van de gronden. Bovendien zouden de opmetingen reeds gestart zijn.

Klopt het dat de VLM een groot deel van haar gronden wil verkopen en dit zelfs het liefst binnen een termijn van tien jaar? Waarom wil de VLM deze gronden verkopen? Waarvoor dient de opbrengst van deze verkoop? Wil de VLM al haar gronden verkopen of enkel in bepaalde delen van Vlaanderen? Hoe wordt gearchitueerd welke gronden worden verkocht? Staat u achter deze ver-

koop van landbouwgronden? Welke acties kunt u ondernemen om deze zinloze verkopen te stoppen? Als de gronden niet onmiddellijk verkocht raken aan de landbouwers in de buurt, worden ze dan verkocht aan landbouwers die verder wonen en werken? Zijn er nog andere mogelijkheden?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik sluit me volmondig aan bij mijn collega. Ik zou graag vernemen waarom de oorspronkelijke missie van de VLM gewijzigd is. Wat is de nieuwe missie? Wat zijn de nieuwe beleidsdoelstellingen?

Als de VLM overgaat tot de verkoop van die gronden, pleit ik ervoor om die termijn van tien jaar niet stringent te hanteren. Ik pleit voor een verkoop op maat van het bedrijf. Stel u voor dat een jonge landbouwer het rundveebedrijf van zijn ouders wil overnemen. Hij moet de melkquota, de infrastructuur en de veestapel al betalen. Dat is een dure aangelegenheid. Dan nog eens een 30-tal hectare grond aankopen, is onmogelijk. Ik stel een menselijke aanpak voor. De transactie moet haalbaar zijn.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Dames en heren, op 28 juli 2004 heeft de raad van bestuur van de VLM beslist over te gaan tot de verkoop van al haar domeingoederen, zowel de verpachte als de niet-verpachte. Op dit moment heeft de VLM nog ongeveer 690 hectare in eigendom in domein De Zegge, Kempens Domein, domein Herenthout, Klein Sinaai, Tongels Bos en Het Vrijgeweid, waarvan ongeveer 620 hectare verpachte landbouwgronden. Het zijn deze gronden die het voorwerp uitmaken van een gefaseerde verkoop over een periode van tien jaar.

Het behoort niet tot de kerntaken van de VLM om permanent eigenaar van gronden te zijn, mijnheer Peeters. Ten behoeve van haar inrichtingsprojecten koopt de VLM gronden aan, zowel landbouw- als andere gronden. Doorgaans is de VLM bij het beëindigen van het project geen eigenaar meer van deze gronden. Zo worden bij de herverkoop gronden toebedeeld aan openbare besturen of aan privé-eigenaars, die hier een opleg voor betalen.

De domeingoederen zijn in het verleden eigendom geworden van de VLM met als missie te zorgen

Peeters

voor 'werkgelegenheid op de akker'. Woeste gronden werden productief gemaakt door verbetering van de waterhuishouding, aanleg van wegen, ontginningen, egalisaties, en dergelijke. Ook voor deze eigendommen in de domeingoederen is het nooit de bedoeling van de VLM geweest om permanent eigenaar te blijven. Om de investeringslast voor de landbouwers echter te spreiden werden zowel gebouwen als landbouwgronden in pacht gegeven. Bedoeling was om de landbouwers de mogelijkheid te geven om geleidelijk de gebouwen en gronden aan te kopen. Dit gebeurde in het verleden zo veel mogelijk op vrijwillig initiatief van de pachter. Alle hoevegebouwen en heel wat gronden zijn reeds op die manier verkocht aan de pachters.

Met hetzelfde doel voor ogen werden de jongste jaren geen nieuwe pachten meer afgesloten. Gronden die op een bepaald moment vrij van pacht kwamen, werden verkocht. Het klopt, mevrouw Rombouts, dat bij een bedrijfsovername buiten familieverband, de VLM geen nieuwe pachten meer afsluit met de overnemer. De overnemer heeft wel de mogelijkheid de pachtgronden in eigendom van de VLM aan te kopen.

De verkoop van de domeingoederen past in het financieringsplan van de Vlaamse Grondenbank. Er wordt hierbij een ruilprogramma opgestart waarop landbouwers, die ingevolge infrastructuurwerken of de uitvoering van compensatiemaatregelen grond verliezen, een beroep kunnen doen. Dat kunt u ook lezen in mijn beleidsnota Leefmilieu en Natuur. Op vraag van de landbouwers zal tevens uitruil mogelijk zijn van landbouwgronden uit kwetsbare gebieden naar de agrarische structuur. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, is een startkapitaal noodzakelijk. Dat vormt de reden van de beslissing van 28 juli 2004.

Aan de hand van een perceelsgebonden landbouweconomische analyse van de gebruikspcelen, van de bedrijven en van de bestaande pachtcontracten werd een inschatting gemaakt van de impact van een eventuele verkoop van een bepaald perceel op het bedrijf dat het perceel in gebruik heeft. Rekening houdend met deze impactanalyse, werd een voorlopig verkoopplan opgesteld.

Mevrouw Rombouts, momenteel worden alle pachters door twee vertegenwoordigers van de VLM in-

dividueel bezocht om hen beter te informeren over de verkoopsintenties van de VLM. Tijdens die gesprekken wordt gepeild naar hun interesse om zelf bepaalde percelen aan te kopen. Er wordt tevens informatie bekomen over de specifieke bedrijfssituatie van de landbouwer, zoals de opvolgingssituatie, de persoonlijke voorkeuren inzake volgorde voor de verkoop en de spreiding over de komende tien jaar, de financiële situatie, enzovoort. Op basis van die informatie wordt het voorlopig verkoopplan bijgeschaafd en aangepast. Er wordt dus zo veel mogelijk op maat gewerkt en rekening gehouden met de verzuchtingen van de landbouwers.

De pachters krijgen steeds de mogelijkheid om de gronden aan te kopen na schatting door het aankoopcomité. Zolang de pachters interesse tonen om zelf de gronden aan te kopen, wordt door de VLM niet gezocht naar andere kandidaat-kopers en wordt er geen rekening gehouden met spontane biedingen, ongeacht de prijs.

Zelfs indien de pachter geen interesse toont in de aankoop van de gronden, is het evident dat een derde kandidaat-koper het pachtcontract dient te respecteren. Het is uiteraard ook zo dat de pachter bij een eventuele verkoop aan derden, zijn recht van voorkoop kan uitoefenen.

Ik hoop dat ik antwoord heb kunnen geven op alle vragen over dit gevoelige dossier.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, we weten allemaal dat de VLM geen permanente verpachter is. De gronden zijn al lang eigendom van de VLM, maar nu wordt beslist om ze op de korte termijn van tien jaar te verkopen. Dit veroorzaakt prangende problemen.

U stelt dat zal worden gewerkt op maat. Mijn collega, de heer Peeters, heeft aangetoond dat dat echt nodig is. De landbouwers worden inderdaad gecontacteerd door twee vertegenwoordigers van de VLM. Er wordt echter druk uitgeoefend om te kopen. Ik verneem dat veel landbouwers problemen hebben om de gronden binnen de tien jaar aan te kopen, en ik wil u daarom vragen om iets te doen aan die termijn.

Ik heb een bedenking bij het financieringsplan voor de Grondenbank. Daar moeten middelen voor

Rombouts

worden vrijgemaakt, maar de VLM bezit reeds gronden. Een aantal daarvan komt misschien vrij. Nu worden middelen vrijgemaakt voor de financiering van een Grondenbank die nog niet bestaat en waarvan nog geen definitie werd gegeven. De Grondenbank moet ook op zoek gaan naar landbouwgronden. Waarom moeten eerst een hele hoop landbouwgronden worden verkocht, om nadien elders landbouwgronden aan te kopen? Waar zullen die trouwens te vinden zijn?

Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, ik onthoud dat de twee parlementsleden de periode van tien jaar te kort vinden. Ik zal laten nagaan of er enige flexibiliteit mogelijk is.

Mevrouw Rombouts, de beslissing inzake het financieringsplan werd genomen in het licht van het startkapitaal van de Grondenbank. Ik herhaal nogmaals dat het niet de bedoeling is dat de VLM permanent eigenaar is of blijft van de gronden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.37 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

